

Saugus elgesys internete

Pamokos planas ir rekomendacijos 5-8 klasėms

Kritinį mąstymą
ugdysime kartu!

VIPT
@ asociacija

European **MEDIA AND
INFORMATION** Fund
Managed by
Calouste Gulbenkian Foundation

Projektas „Medijų raštingumo stiprinimas bendruomenėse: kritinį mąstymą ugdykime kartu!“

Šio projekto tikslas – stiprinti medijų raštingumą, ypač kritinį mąstymą, suteikiant aktyviems vietos bendruomenių atstovams žinių ir priemonių, kaip to mokyti kitus savo bendruomenės narius.

Projekte ypač daug dėmesio bus skiriama mokyklų bibliotekininkams, kurie, organizuodami informacijos bei medijų raštingumo švietimo renginius ir pasiekdami platesnę mokyklos bendruomenę, galės naudotis projekto metu sukurtais ištekliais ir perduoti kritinio mąstymo žinias bei įgūdžius mokytojams, mokiniams ir jų tėvams. Dalyvaudami projekto veikloje jie ne tik sustiprins savo įgūdžius, bet ir taps stipriu žinių daugikliu savo bendruomenėse.

Projektą įgyvendina dvi asociacijos iš Lietuvos, dalyvaujančios kuriant žinių visuomenę šalyje: asociacija „Langas į ateitį“ bei asociacija „Viešieji interneto prieigos taškai“.

Projekto socialinis partneris - Lietuvos mokyklų bibliotekų darbuotojų asociacija.

Lietuvos mokyklų bibliotekų
darbuotojų asociacija
Association of Lithuanian School Library Staff

Projektą finansuoja Europos žiniasklaidos ir informacijos fondas (EMIF).

European | **MEDIA AND
INFORMATION** | Fund

Managed by
Calouste Gulbenkian Foundation

ATSAKOMYBĖS APRIBOJIMAS. Visa atsakomybė už bet kokį Europos žiniasklaidos ir informacijos fondo remiamą turinį tenka autoriui (-iams), ir jis nebūtinai atspindi EMIF ir fondo partnerių, Calouste Gulbenkian fondo ir Europos universitetų instituto poziciją.

DISCLAIMER. The sole responsibility for any content supported by the European Media and Information Fund lies with the author(s) and it may not necessarily reflect the positions of the EMIF and the Fund Partners, the Calouste Gulbenkian Foundation and the European University Institute.

<https://gulbenkian.pt/emifund/disclaimer/>

CC BY-NC 4.0

© Asociacija „Langas į ateitį“, 2023

Pamokos tikslas

Vaikai iš prigimties linkę dalytis informacija su kitais, nori būti labiau matomi, susipažinti su daugiau žmonių, būti įvertinti. Informacinės technologijos suteikia jiems plačias bendravimo ir pramogavimo galimybes, kuriomis naudotis reikia sumaniai ir atsakingai, kad nebūtų atskleisti privatūs duomenys ir taip sukelta grėsmė vaikams ir jų artimiesiems.

Vidurinio mokyklinio amžiaus vaikai pradeda aktyviai dalyvauti socialiniuose tinkluose, dalytis vaizdais, kita savo aplinkos informacija, žaisdami žaidimus internete sąveikauja su kitais žaidėjais, dažniausiai bendravimo poreikį išskeldami aukščiau savo saugumo. Todėl šios pamokos tikslas yra padėti šio amžiaus vaikams formuoti tinkamo saugaus elgesio internete nuostatas, suprasti, kodėl svarbu saugoti ir niekam neatskleisti asmeninę ir privačią informaciją, kokios grėsmės gali iškilti neatsargiai elgiantis internete, kaip šias grėsmes pažinti, kaip jų išvengti ir kur prireikus kreiptis pagalbos.

Ši pamoka turėtų atsakyti į klausimus: kaip tinkamai saugoti asmens duomenis, kas gali nutikti neapgalvotai jais dalijantis, kaip apsaugoti nuo kitų asmenų neteisėtų veiksmų ir įtakos bendraujant internete, ir be abejo, mokyti tinkamo ir atsakingo elgesio tiek internete, tiek ir tikrame gyvenime.

Svarbu nepamiršti, kad šio amžiaus mokiniai jau gali turėti įvairios, tik teigiamos, tiek ir neigiamos patirties socialiniuose tinkluose, todėl gali pateikti savo gyvenimiškų situacijų pavyzdžių ir juos nagrinėti. Mokytojas šiuo atveju turi padėti palaikyti klasės diskusiją ir formuoti tinkamas nuostatas.

Pamokos trukmė

Orientacinė pamokos trukmė – 40 min., tačiau mokytojas gali ją sutrumpinti pasirinkdamas temas ir priemones savo nuožiūra.

Priemonės

Kompiuteris su projektoriumi ir ekranas arba interaktyvioji lenta, interneto ryšys, lenta arba didelis bloknatas užrašams, spalvotos vardų kortelės.

Pamokos skaidrių rinkinys, kuris gali būti mokytojo pritaikomas konkrečiai pamokai: pateiktis, praktinių veiklų klausimai.

– toks ženklas nurodo, kad aiškinant tam tikrą medžiagos temą ar rengiant veiklą (įvadinį pokalbį, viktoriną, užduotį), galima pasinaudoti interaktyviuoju mokymo objektu, kuris gali būti demonstruojamas vietoje skaidrės. Tai pagyvintų pamoką, labiau atkreiptų mokinių dėmesį, tuo pačiu galėtų padėti mokytojui labiau struktūriškai ar grafiškai pateikti reikiamą informaciją. Reikalingus interaktyvius mokymo objektus rasite svetainėje ties kiekvienos temos medžiaga.

Prieš pamoką pasitikrinkite, ar klasėje tinkamai veikia internetas, ar mokykla neblokuoja prieigos prie reikalingų pamokai interneto išteklių.

Šaltiniai

Papildoma medžiaga

- Pamokėlė „Pažinkite interneto grėsmes ir išmokykite vaikus jų išvengti!“
<https://www.epilietis.eu/kursai/vaiku-apsauga-nuo-interneto-gresmiu/>
- Informacinė medžiaga apie konkrečius socialinius tinklus, žaidimus, interneto grėsmes, vaikų privatumo apsaugą <https://www.epilietis.eu/saugumas-internete/informacine-medziaga/>
- Kaip susitarti su vaikais dėl išmaniųjų įrenginių naudojimo ir sudaryti šeimos sutartį
https://e-etika.lt/wp-content/uploads/2020/04/Seimos_susitarimas_SEC.pdf
- Medijų raštingumo medžiaga mokykloms (anglų k.) –
<https://www.commonsense.org/education/articles/news-media-literacy-101> .
- Daug naudingų saugesnio interneto patarimų vaikams, tėvams ir mokytojams
draugiskasinternetas.lt
- Stabdyk patyčias socialiniuose tinkluose. <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/stabdyk-patycias-socialiniuose-tinkluose/>
- Socialiniai tinklai: kas tavo draugai? <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/socialiniai-tinklai-kas-tavo-draugai/>
- Pažink netinkamą turinį internete <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/pazink-netinkama-turini-internete/>
- Apsisaugok nuo apgaulės internete <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/apsisaugok-nuo-apgaulės-internete/>
- Šiandien tu – rytoj apie tave! Diskusijos apie patyčias internete įrašas.
<http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/siandien-tu-rytoj-apie-tave/>
- Saugesnis internetas vaikams (priemonė viktorinai rengti).
<https://www.epilietis.eu/kursai/saugesnio-interneto-viktorina-2/>
- Interneto tyrėjas (13+). Praktinė veikla nagrinėjant neatsargaus elgesio internete pasekmes.
<http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/praktine-veikla-interneto-tyrejas/>
- E. detektyvas (13+). Praktinė veikla nagrinėjant neatsargaus elgesio internete pasekmes.
<http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/praktine-veikla-e-detektyvas/>
- Sekstingas: žaidimas ar nusikaltimas? (15+) <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/sekstingas-zaidimas-ar-nusikaltimas/>
- Išmokykite saugiai naudotis socialiniu tinklu „Facebook“! (13+)
<https://www.epilietis.eu/kursai/socialinis-tinklas-facebook/>
- Apuoko pamokėlės (3-6 kl.). <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/interaktyvi-veikla-apuoko-pamokeles/>
- Saugių slaptažodžių dirbtuvės (3-6 kl.). <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/interaktyvi-veikla-saugiu-slaptazodziu-dirbtuves/>
- Nuotraukų skelbimas internete (1-6 kl.). <http://pamoka.draugiskasinternetas.lt/interaktyvi-veikla-nuotrauku-skelbimas-internete/>

Pamokos planas

1. Temos pristatymas ir pokalbis: socialiniai tinklai – ar žinai, su kuo bendrauji? - 10 min.
2. Kaip išlikti saugiam socialiniuose tinkluose. – 10 min.
3. Praktinė užduotis. Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose. – 10 min.
4. Praktinė užduotis. Kuriame taisykles – 10 min.

Skaidrės Nr.	Skaidrės turinys ir rekomendacijos
1.	<p>Saugus elgesys internete</p> <p>Susipažinkite, – pristatykite, paaiškinkite pamokos tikslą, kas vyks jos metu. Galite mokiniams išdalyti spalvotas korteles, ant kurių jie užsirašys savo vardus ir kurias kels atsakinėdami į klausimus.</p>
2.	<p>Socialiniai tinklai – ar žinai, su kuo bendrauji?</p> <p>Paklauskite moksleivių, kaip jie supranta socialinius tinklus, ar jie juos naudoja ir kokios yra teigiamos ir neigiamos jų patirtys. Lentoje ar bloknote užrašykite dažniausius atsakymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • su kuo jie dažniausiai bendrauja (šeimos nariai, artimieji, klasės draugai, interneto žaidimų draugai, kiti tik internete sutikti asmenys); • kokia informacija su jais dalijasi (viename stulpelyje surašykite asmeninės informacijos, kitame – bendros, neasmeninės informacijos rūšis (žr. kitos skaidrės pavyzdžius). <p>Kaip mokiniai nustato savo internetinių draugų amžių, pomėgius?</p> <p>Aptarkite pokalbio rezultatus: su kuo mokiniai bendrauja internete (šeimos nariai, artimieji, klasės draugai, interneto žaidimų draugai, kiti tik internete sutikti asmenys). Kaip mokiniai atskiria, kuriuo socialinio tinklo ar žaidimo dalyviu galima pasitikėti, o kuriuo ne.</p> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> (Ar žinai, su kuo bendrauji internete?) </div>
3.	<p>Visa tai yra tavo asmens duomenys!</p> <p>Priminkite, kad tik su artimiausiais žmonėmis galima dalytis savo asmenine informacija. Asmeninės informacijos pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuotrauka (atvaizdas); • vardas ir pavardė; • amžius; • gimimo data; • adresas; • telefono numeris; • e. pašto adresas (arba tėvų e. pašto adresas); • slaptažodžiai; • kada ir kokią mokyklą ar būrelius lanko;

- tėvų vardai ir pavardės;
- kur dirba jų tėvai;
- tėvų banko kortelės duomenys.

Informacijos, kuri nėra asmeninė, pavyzdžiai:

- mėgstamiausia spalva,
- geriausio draugo vardas,
- augintinio vardas,
- plaukų spalva,
- mėgstamos dainos ar knygos pavadinimas.

Informacija nėra asmeninė, kai yra daug kitų vaikų, turinčių tokius pat bruožus ar savybes.

(Asmeninės informacijos pavyzdžiai)

Paašškinkite, kad internete, kaip ir tikrame gyvenime, viską galime pasakyti tik savo artimiesiems, daug mažiau draugams, o visai nedaug – ir mažiau pažįstamiems žmonėms, tiek gatvėje, tiek internete. Informaciją internete mato nepažįstami žmonės. Jiems atskleidus per daug savo asmeninės informacijos iškyla tam tikri pavojai, pavyzdžiui sužinoję namų adresą namuose gali apsilankyti vagys, paskelbus telefono numerį galima sulaukti skambučių iš piktų kėslių turinčių žmonių.

Svarbiausia taisyklė naudojantis internetu – neatskleiskite savo tapatybės: vardo, pavardės, adreso, e. pašto adreso, kitų individualių duomenų. Juk jų neatskleidžiame pirmam sutiktajam.

Internetu nenaudokite savo tikrojo vardo – sugalvokite slapyvardį. Informacija apie tėvų darbovietę, artimuosius, asmeninės svetainės adresus taip pat yra privatūs duomenys, bet kam jų neatskleiskite.

Neįveskite savo tikrų duomenų socialiniuose tinkluose, žaidimuose ir registruodamiesi interneto svetainėse, sugalvokite slapyvardį.

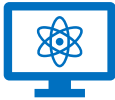
4.

Kas gali nutikti neatsargiai elgiantis internete?

- Vagystė
- Įsilaužimas į paskyras internete
- Persekiojimas
- Patyčios
- Tapatybės vagystė
- Neigiamas įvaizdis

(Kas gali nutikti atskleidus per daug informacijos apie save?)

	<p><i>Internetu perduodama arba jame skelbiama informacija gali būti matoma visame pasaulyje. Nesiimant specialių atsargumo priemonių, piktavaliai gali sužinoti ne tik asmeninius dalykus, bet paskui ir pasinaudoti kito asmens tapatybe (apsimesti tuo asmeniu). Pavyzdžiui, apsimitėlis kito asmens vardu pasiskolina pinigų.</i></p> <p><i>Vagys įdėmiai skaito įrašus socialiniuose tinkluose, tikėdamiesi sužinoti, kada žmonės grįžta namo, kada išvyksta ilgesniam laikui, kokio brangaus turto jie turi.</i></p> <p><i>Paprasciausia paaiškinti labai konkrečių privačių duomenų praradimo žalą, kai atskleidus savo internetinės bankininkystės prisijungimo duomenis galima prarasti visus pinigus. Taip pat, atskleidus prisijungimus, galima prarasti ir savo e. pašto ir socialinio tinklo paskyrą.</i></p> <p><i>Tačiau nei kiek ne mažesnė rizika interneto pokalbiuose atskleidus ar svetainėse paskelbus savo namų, mokyklos adresą, telefono numerį, asmenines nuotraukas. Turėdami šiuos duomenis piktavaliai gali pradėti persekioti nepilnamečius, kurstyti patyčias.</i></p> <p><i>Šiuo metu susirūpinta ir tuo, kad dar nepilnamečio asmens internete paskelbta informacija apie save po daugelio metų gali jį diskredituoti, formuoti jo neigiamą įvaizdį ir trukdyti jo karjerai bei asmeniniam gyvenimui. Internete paskelbtą informaciją visiškai panaikinti labai sunku ar net neįmanoma!</i></p>
5.	<p>Kaip saugiau elgtis internete?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saugoti asmeninę informaciją. Socialiniuose tinkluose su savo informacija elgtis reikia atsargiai, kaip ir tikrame gyvenime, reikia pasirūpinti, kad jos nematytų pašaliniai ir nepažįstamieji. Saugoti reikia ne tik savo, bet ir kitų žmonių asmeninę informaciją! 2. Vengti bendrauti su nepažįstamais asmenimis, ypač su suaugusiaisiais. Suaugusieji gali apsimesti ir vaikais, siekdami įgyti pasitikėjimą. 3. Bendrauti garbingai, nedalyvauti patyčiose ir jų neskatinti. 4. Patiriant patyčias, pajutus grėsmę, nepažįstamų asmenų bandymus susipažinti, vertimą ką nors daryti, – nutraukti bendravimą ir būtina kreiptis patarimo į tėvus ar kitus patikimus suaugusiuosius. <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> (Kaip saugiau elgtis internete?) </div>

<p>6.</p>	<p>Ką daryti?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagalvok, prieš skelbdamas! • Pasirūpink privatumu savo socialinio tinklo paskyroje! • Interneto draugams nerodyk to, kuo daliniesi su savo mokyklos ir kiemo draugais. <p><i>Čia tinka geras patarimas – prieš ką nors skelbdamas internete, suskaičiuok iki 10! Nes paskelbtos informacijos praktiškai nebebus galima pašalinti, ji akimirksniu išplinta tarp kompiuterių ir interneto vartotojų, ji patenka į interneto paieškos sistemas ir archyvus.</i></p> <p><i>Socialinių tinklų vartotojai turėtų pasirūpinti tinkamomis savo paskyros privatumo nuostatomis ir padaryti, kad tik artimiems draugams skirta informacija nebūtų matoma visiems. Paprasčiausia savo socialinio tinklo „draugus“ suskirstyti į atskiras grupes ir kiekvienai grupei nustatyti skirtingas teises matyti skelbiamą turinį.</i></p> <p><i>Paprašykite mokinių pasidalyti jų patirtimi, kaip jie tvarko „draugus“ ir privatumą savo socialinių tinklų paskyrose.</i></p> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="margin-left: 10px; color: #4F81BD;">(Kaip saugiau elgtis internete?)</div> </div>
<p>7.</p>	<p>Praktinė užduotis. Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose.</p> <p>Pateikite paeiliui 5 situacijas (čia ir kitose skaidrėse). Paklauskite klasės, kas situacijoje kelia įtarimą, kas gali nutikti neatsargiai elgiantis, kaip tinkamai šioje situacijoje reikia pasielgti.</p> <p>Aptarkite kiekvienos situacijos klasės atsakymus ir suformuluokite išvadą – rekomendaciją. Beveik visada patariama ištikus nemaloniai situacijai nutraukti bendravimą, netylėti ir kreiptis pagalbos į patikimus suaugusiuosius.</p> <p>1 situacija.</p> <p>Marius su tėvais išvažiuoja atostogų visai savaitei. Savo <i>feisbuke</i> jis apie tai pasigiria ir pasižada kasdien skelbti nuotraukas iš šios kelionės.</p> <p>Kas čia negerai? Marius pranešė viešai, kada jo namuose nebus žmonių, ir negana to, žada kasdien informuoti, kol jie bus išvykę. Tuo gali pasinaudoti vagys ir sukčiai. Šiuolaikiniai vagys daugumą informacijos apie potencialias aukas gauna naršydami socialiniuose tinkluose.</p> <p>Ką daryti? Neskelbti viešai privačios ir asmeninės informacijos. Socialiniame tinkle būtina tinkamai sutvarkyti privatumo nuostatas ir atskirti pažįstamus draugus nuo interneto draugų, kad būtų galima pasirinkti, kas matys skelbiamą informaciją.</p> <p>Išvada: socialiniuose tinkluose (ir šiaip internete) informaciją skelbti reikia itin atsargiai ir apgalvotai, nes ją gali pamatyti labai daug, pašalinių ir bloga linkinčių žmonių.</p>

	 <p>(Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose?)</p>
<p>8.</p>	<p>Praktinė užduotis (tęsinys). 2 situacija.</p> <p>Jurga socialiniame tinkle susipažino su Juliumi, kuris sakosi esąs iš tos pačios mokyklos, tik kitos klasės. Julius nori susitikti su Jurga nuošalioje vietoje ir prašo apie tai nepasakoti tėvams.</p> <p>Kas čia negerai? Nejmanoma nustatyti, kas yra šis Julius, iš kur jis ir kokio amžiaus yra. Daug įtarimų kelia reikalavimas susitikti ne mokykloje ir nežinant jos tėvams. Tai gali būti piktavalius suaugęs žmogus.</p> <p>Ką daryti? Nutraukti bendravimą ir pasisakyti tėvams ar kitiems patikimiems suaugusiems, kurie galėtų apsaugoti nuo nepageidaujamo asmens.</p> <p>Išvada: socialiniuose tinkluose, kaip ir gatvėje, galima sutikti įvairių žmonių. Lietuvoje mažiausiai ketvirtadalis paskyrų yra daugiau ar mažiau suklastotos, nurodant klaidingą amžių, prisistatant išgalvotu vardu ar kitaip apsimetant kitu asmeniu. Patartina į savo socialinio tinklo draugus priimti tik patikimus, pažįstamus asmenis. Nutikus nemaloniai situacijai, visada būtina nutraukti tolesnį bendravimą ir pasisakyti tėvams ar mokytojams.</p> <p>(Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose?)</p>
<p>9.</p>	<p>Praktinė užduotis (tęsinys). 3 situacija.</p> <p>Monikos draugė socialiniame tinkle paskelbė nuotrauką iš gimtadienio, kurioje Monika išsitepusi veidą tortu. Klasės vaikams tas labai juokinga, jie dalijasi šia nuotrauka, o Monikai labai nesmagu, kad iš jos šaipomasi.</p> <p>Kas čia negerai? Draugė paskelbė netinkamą nuotrauką ir neatsiklaususi Monikos, o klasės vaikai tuo pasinaudodami surengė patyčias.</p> <p>Ką daryti? Paprašyti pašalinti nederamą nuotrauką ar kitą informaciją. Negalima dalyvauti patyčiose, platinti netinkamą informaciją. Jei nepavyksta susitarti, būtina kreiptis pagalbos į savo tėvus ar mokytojus.</p> <p>Išvada: negalima neatsiklausus skelbti kitų žmonių informacijos, taip pat ir nuotraukų su jais, negalima negarbingai elgtis, kurstyti ir palaikyti elektronines patyčias.</p> <p>(Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose?)</p>

<p>10.</p>	<p>Praktinė užduotis (tęsinys). 4 situacija.</p> <p>Martynas gavo geriausio draugo Juliaus žinutę, kuriame jis prašo skubiai paskolinti jam pinigų, ir nurodo, kam ir kada šiuos pinigus paduoti.</p> <p>Kas čia negerai? Nežinome, ar tai tikrai paties Juliaus rašyta žinutė ir kas ateis tų pinigų paimti. Tai gali būti piktavališkas suaugęs žmogus, įsilaužęs į Juliaus paskyrą arba suklastojęs siuntėjo adresą.</p> <p>Ką daryti? Paskambinti Juliui telefonu ir tiesiogiai išsiaiškinti situaciją (svarbu susisiekti kitu, patikimu būdu). Kilus įtarimui, būtina pasitarti su tėvais.</p> <p>Išvada: internete nesunku apsimesti kitu asmeniu, pasinaudoti svetima tapatybe ar suklastoti žinutes. Todėl būtina kritiškai vertinti ir tikrinti visą internetu gaunamą informaciją, prireikus kreiptis pagalbos į patikimus suaugusiuosius.</p> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <p>(Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose?)</p> </div>
<p>11.</p>	<p>Praktinė užduotis (tęsinys). 5 situacija.</p> <p>Mantas mėgsta savo socialinio tinklo paskyroje dalytis iššaukiančiomis savo ir draugų nuotraukomis, kuriose jie triukšmingai šėlsta, niokoja turtą ir teršia aplinką.</p> <p>Kas čia blogo? Paskelbtos internete Informacijos negalima visiškai pašalinti. Po daugelio metų, kai Mantas bus užaugęs ir sieks vadovo, valstybės tarnautojo, politiko ar mokytojo karjeros, šios nuotraukos gali labai pakenkti jo įvaizdžiui.</p> <p>Ką daryti? Apriboti šių nuotraukų matomumą, o geriausia – pabandyti jas pašalinti. Bet net ir pašalinus, jas dar greičiausiai bus galima rasti turint tiesiogines nuorodas arba pasinaudojus paieška.</p> <p>Išvada: Pagalvoti prieš paspaudžiant! Neskelbti viešai asmeninės ir galinčios pačiam ar kitiems kada nors pakenkti informacijos. Jau paskelbtą viešai internete informaciją labai sunku pašalinti, be to, ją nukopijuoja robotai ir platina kiti interneto vartotojai.</p> <div style="display: flex; align-items: center; margin-top: 10px;"> <p>(Kas galima, o ko negalima socialiniuose tinkluose?)</p> </div>

<p>12.</p>	<p>Baigiamoji veikla. Mokiniai padeda mokytojui sukurti taisykles (jos užrašomos lentoje ar bloknote), kaip saugiai elgtis internete bei socialiniuose tinkluose. Pavyzdžiui,</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saugoti savo ir kitų asmeninę informaciją, pasirūpinti, kad bet kas nematytų socialinio tinklo paskyroje skelbiamos informacijos, 2. internete elgtis apdairiai ir atsakingai; 3. nebendrauti su nepažįstamaisiais ir suaugusiais; 4. neskatinti ir neplatinti e. patyčių; 5. kreiptis į mokytojus (tėvus, patikimus suaugusiuosius) jeigu internete nutinka kas nors blogo, 6. ... <p>Paaiškinkite šias taisykles. Galite pateikti pavyzdžių, kas galėtų nutikti jų nesilaikant. Ištikus bėdai internete, kai suaugusieji negali padėti ar jais nepasitikima, taip pat galima pagalbos kreiptis į „Vaikų liniją“, https://www.vaikulinija.lt/ieskantiems-pagalbos/vaikams-ir-paaugliams/</p>
<p>13.</p>	<p>Pabaigos skaidrė. Apibendrinkite pamokos patirtį.</p>